

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia ..... 2010 r.

w sprawie wykazu chorób, z tytułu których funkcjonariuszowi Służby Więziennej przysługuje jednorazowe odszkodowanie

Na podstawie art. 118 ust. 18 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 79, poz. 523) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się wykaz chorób powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby, z tytułu których funkcjonariuszowi Służby Więziennej przysługuje jednorazowe odszkodowanie, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Ustalenie związku choroby ze szczególnymi właściwościami i warunkami służby następuje na podstawie oceny narażeń na zajmowanych stanowiskach służbowych, opisu warunków i przebiegu służby.

§ 3. W procesie orzekania o związku chorób ze służbą, o których mowa w § 1 wykorzystuje się:

- 1) dokumentację przewidzianą w przepisach dotyczących trybu przyznawania świadczeń odszkodowawczych w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą;
- 2) dokumentację medyczną dotyczącą profilaktycznej opieki zdrowotnej z podstawowej jednostki służby medycyny pracy Służby Więziennej;
- 3) dokumentację medyczną z leczenia ambulatoryjnego lub szpitalnego;
- 4) wyniki z pomiarów narażeń występujących na zajmowanych stanowiskach służbowych.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 13 sierpnia 2010 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

W porozumieniu:

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

MINISTER ZDROWIA

MINISTER PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Załącznik do rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości

z dnia ..... 2010 r. (poz. ....)

Wykaz chorób powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby, z tytułu których funkcjonariuszowi Służby Więziennej przysługuje jednorazowe odszkodowanie

Lp.	Nazwa choroby	Szczególne właściwości lub warunki służby wywołujące chorobę
1	2	3
1	Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa wywołane przez substancje chemiczne	Służba narażająca na działanie szkodliwych dla zdrowia substancji chemicznych
2	Pylica płuc	Służba narażająca na wdychanie pyłów mogących wywołać zwłóknienie tkanki płucnej
3	Przewlekłe choroby układu oddechowego, powstałe w następstwie działania substancji toksycznych, drażniących, uczulających lub czynników mechanicznych	Służba narażająca na działanie substancji toksycznych lub drażniących, par, gazów, aerozoli o właściwościach uczulających
4	Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	Służba narażająca na działanie azbestu
5	Choroby spowodowane działaniem promieni jonizujących i substancji promieniotwórczych (również nowotwory, choroby narządu wzroku i skóry spowodowane działaniem tych czynników)	Służba narażająca na działanie promieniowania jonizującego
6	Trwałe uszkodzenie zdrowia w wyniku oddziaływania pola elektromagnetycznego o wysokiej częstotliwości w zakresie mikrofal, dłuższych fal radiowych oraz spójnego promieniowania świetlnego generowanego przez układy laserowe	Służba narażająca na działanie pola elektromagnetycznego w zakresie mikrofal oraz dłuższych fal radiowych, jak również spójnego promieniowania świetlnego generowanego przez układy laserowe
7	Choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia: 1) udar cieplny albo jego następstwa;	Służba pełniona w warunkach działania ujemnych lub bardzo wysokich temperatur

	2) wyczerpanie cieplne albo jego następstwa; 3) odmrożenia	
8	Zmiany w układzie nerwowym, naczyniowym i ruchowym, wywołane działaniem drgań mechanicznych (zespół wibracyjny)	Długotrwała służba narażająca na działania drgań mechanicznych (wibracje)
9	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania służby: 1) przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki; 2) przewlekłe zapalenie kaletki maziowej; 3) przewlekłe uszkodzenie łątkotki u osób wykonujących zadania służbowe w pozycji kucznej lub klęczącej; 4) przewlekłe zapalenie; okołostawowe barku 5) przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej; 6) zmęczeniowe złamanie kości; 7) martwica kości nadgarstka	Służba wymagająca długotrwałego obciążenia ograniczonych grup mięśni, wymuszonej postawy ciała lub narażająca na często powtarzające się mikrourazy albo powodująca ucisk na pnie nerwów; ruchy monotypowe, wykonywane w szybkim tempie oraz inna służba narażająca na stały ucisk i nadmierne obciążenie aparatu kostno-stawowego. Zadania służbowe wykonywane długotrwanie, charakteryzujące się powtarzalnością, rytmicznością, wymuszoną pozycją, uciskiem lub rozciąganiem określonych elementów narządu
10	Choroby narządu wzroku wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi: 1) alergiczne zapalenie spojówek; 2) ostre zapalenie spojówek wywołane promieniowaniem nadfioletowym; 3) epidemiczne wirusowe zapalenie spojówek lub rogówki; 4) zwyrodnienie rogówki wywołane czynnikami drażniącymi; 5) zaćma wywołana działaniem promieniowania podczerwonego lub długofalowego nadfioletowego; 6) centralne zmiany zwyrodnieniowe siatkówki i naczyńki wywołane krótkofalowym promieniowaniem podczerwonym lub promieniowaniem widzialnym z obszaru widma niebieskiego	Służba narażająca na długotrwałe działanie promieniowania podczerwonego, nadfioletowego, pola elektromagnetycznego wysokiej częstotliwości, spójnego promieniowania świetlnego generowanego przez układy laserowe, drażniących substancji chemicznych. Długotrwała służba związana z wykonywaniem czynności wymagających podwyższonej koncentracji wzroku na zminiaturyzowanych elementach lub w warunkach niewystarczającego oświetlenia oraz praca przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych
11	Trwały ubytek słuchu typu ślimakowatego lub czuciowo nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu	Służba narażająca na długotrwałe działanie hałasu o dużej intensywności lub dźwięków o wysokich i niskich częstotliwościach

	słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczonym jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz	
12	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: 1) guzki głosowe twarde; 2) wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych; 3) niedowład mięśni przywodzących i napinających fałdy głosowe z niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dysfonią	Służba związana z nadmiernym, długotrwałym obciążeniem narządu głosu (np. wykładowcy, terapeuci, telefoniści itp.)
13	Przewlekłe choroby skóry i błon śluzowych spowodowane warunkami służby <u>Uwaga:</u> zmiany o charakterze złośliwym należy kwalifikować według lp. 14, zmiany wywołane działaniem promieniowania jonizującego według lp. 5, a choroby zakaźne, inwazyjne (pasożytnicze) według lp. 15	Długotrwała służba narażająca na styczność z substancjami drażniącymi lub uczulającymi
14	Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku służby, uznanych za rakotwórcze u ludzi: 1) rak płuca, rak oskrzela; 2) międzybłoniak opłucnej albo otrzewnej; 3) nowotwór układu krwiotwórczego; 4) nowotwór skóry; 5) nowotwór pęcherza moczowego; 6) nowotwór wątroby; 7) rak krtani, nowotwór nosa i zatok przynosowych <u>Uwaga:</u> nowotwory powstałe w następstwie działania promieniowania jonizującego należy kwalifikować według lp.5	Służba narażająca na długotrwałą styczność z chemicznymi czynnikami rakotwórczymi, np. produktami suchej destylacji węgla, ropy naftowej, łupków bitumicznych, smołowców i innych. Służba narażająca na długotrwałą styczność z benzenoaminami oraz ich pochodnymi, jak np. alfa- i betanaftyloamina oraz benzydyna. Długotrwała służba narażająca na wdychanie substancji rakotwórczych
15	Choroby zakaźne, inwazyjne i tropikalne, w przypadkach gdy źródło choroby znajdowało się w środowisku służby. Powikłania	Służba wymagająca bezpośredniego stykania się z zakaźnym środowiskiem i materiałem. Szczepienia ochronne wykonane na zlecenie właściwych organów

	szczepień ochronnych, wykonanych w związku z wykonywaną służbą	w związku z zagrożeniami wynikającymi z warunków służby. Służba w trudnych warunkach atmosferycznych, polowych, niekorzystne warunki zakwaterowania sprzyjające zachorowaniu itp.
16	Choroba niedokrwienna serca i jej powikłania	Służba w warunkach nadmiernego wysiłku fizycznego, w systemie zmianowym zakłócająca rytm biologiczny. Narażenie na negatywne czynniki psychospołeczne (m.in. sytuacje stresogenne, nadmierne obciążenie pracą, znaczna odpowiedzialność zawodowa, zaburzone relacje społeczne, odpowiedzialność za zdrowie i życie ludzi
17	Ostre następstwa nadciśnienia tętniczego	Służba w warunkach długotrwałego napięcia psychicznego, zaburzenia rytmu dobowego, nadmierny wysiłek fizyczny, sytuacje stresogenne, zwiększona odpowiedzialność
18	Psychozy reaktywne powstałe w szczególnych warunkach służby	Ostre lub przewlekłe urazy psychiczne spowodowane zdarzeniami związanymi ze służbą
19	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania służby: 1) zespół cieśni w obrębie nadgarstka; 2) zespół kanału Guyona; 3) zespół rowka nerwu łokciowego; 4) uszkodzenie nerwu strzałkowego wspólnego u osób wykonujących zadania służbowe w pozycji kucznej	Służba wymagająca długotrwałego obciążenia ograniczonych grup mięśni, wymuszonej postawy ciała lub narażająca na często powtarzające się mikrourazy albo powodująca ucisk na pnie nerwów; ruchy monotypowe, wykonywane w szybkim tempie oraz służba narażająca na stały ucisk i nadmierne obciążenie aparatu kostnowstawowego
20	Zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną: 1) zaburzenia lękowe; 2) zaburzenia obsesyjno-kompulsywne; 3) reakcje na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne; 4) inne zaburzenia nerwicowe	Związane ze służbą wydarzenia nagłe lub przewlekła ekspozycja na sytuacje stresogenne powodujące negatywne reakcje psychofizjologiczne
20	Trwała zmiana osobowości po przeżyciu sytuacji ekstremalnej	Udział w sytuacji ekstremalnej mającej związek ze służbą
21	Organiczne zaburzenia psychiczne	Mikrourazy, zatrucia, neuroinfekcje powstałe w służbie powodujące ujawnienie się zaburzeń psychicznych
22	Ostre uogólnione reakcje alergiczne	Służba narażająca na styczność z substancjami drażniącymi lub uczulającymi

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie jest wykonaniem upoważnienia zawartego w art. 118 ust. 18 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 79, poz. 523).

Obecnie problematyka ta jest uregulowana w art. 67 ust. 2 ustawy o Służbie Więziennej z dnia 26.04.1996 r., którego treść nakazuje stosowanie przepisów o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18.12.2002 r. w sprawie wykazu chorób pozostających w związku ze służbą w Policji, z tytułu których przysługują odszkodowania określone w ustawie – Dz. U z 2003 r. Nr 6, poz. 75, z późn. zm.). Właściwości lub warunki służby w Służbie Więziennej nie są tożsame z warunkami służby w Policji, w związku z powyższym należało opracować wykaz chorób uwzględniający narażenia występujące w Służbie Więziennej.

Za chorobę pozostającą w związku z pełnieniem służby uznaje się chorobę powstałą w związku z warunkami służby, spowodowaną narażeniami występującymi w środowisku służby albo w związku ze sposobem jej wykonywania. W wykazie chorób uwzględniono schorzenia, które mogą wystąpić w związku z wykonywaniem zadań polegających na dozorowaniu osadzonych pracujących w przedsiębiorstwach przywięziennych i u zewnętrznych kontrahentów. W związku z tym funkcjonariusze narażeni są na te same czynniki co osoby dozorowane.

W stosunku do dotychczas obowiązujących przepisów, w wykazie chorób pozostających w związku ze służbą w Służbie Więziennej, z tytułu których przysługuje odszkodowanie określone w ustawie, zrezygnowano z chorób wywołanych podwyższonym lub obniżonym ciśnieniem atmosferycznym oraz działaniem przeciążeń grawitacyjnych, ponieważ funkcjonariusze Służby Więziennej nie pełnią służby w warunkach, w których występują narażenia na nagłe zmiany ciśnienia oraz działania przeciążeń grawitacyjnych. Z wykazu chorób zrezygnowano również z zaawansowanej niewydolności żylny kończyn dolnych jako niemającej związku z właściwościami lub warunkami służby, które mogłyby powodować powstanie tego schorzenia. Z wykazu chorób usunięto uszkodzenie krążka międzykręgowego, ponieważ schorzenie to należy

traktować jako pourazowe i powinno podlegać procedurze postępowania powypadkowego.

Do wykazu dodano natomiast choroby układu krążenia (chorobę niedokrwienną serca oraz ostre następstwa nadciśnienia tętniczego) mając na względzie występowanie w służbie czynników psychospołecznych takich jak: przeciążenie, niedociążenie, ograniczony zakres kontroli, relacje międzyludzkie, złe warunki pełnienia służby. W Służbie Więziennej jest stale obecne zagrożenie wystąpienia przemocy i agresji ze strony więźniów. Stały kontakt z osobami pozbawionymi wolności stanowi narażenie na bycie świadkiem czynów samoagresji, przemocy, prób samobójczych osadzonych. Na funkcjonariuszach Służby Więziennej spoczywa duża odpowiedzialność za bezpieczeństwo osób i mienia oraz za życie i zdrowie osób pozbawionych wolności. Wykonywanie zadań służbowych jest niebezpieczne i obciążone dużym stresem.

Za dodaniem do wykazu chorób układu krążenia przemawia fakt, że średnio w skali roku około 40 % funkcjonariuszy uznawanych przez komisje lekarskie jako niezdolnych do służby, choruje na schorzenia układu krążenia, z czego około 85% przypadków ma związek ze służbą.

Specyficzne warunki służby związane z przewlekłą ekspozycją na sytuacje stresogenne, występujące wydarzenie traumatyczne stanowiące źródło silnego stresu, w pełni uzasadniają włączenie do ww. wykazu zaburzeń nerwicowych oraz trwałej zmiany osobowości po przeżyciu sytuacji ekstremalnej. Najczęściej występującym schorzeniem powodującym niezdolność do służby orzekaną przez komisje lekarskie są zaburzenia nerwicowe. Schorzenia te rozpoznawane są u około 80% funkcjonariuszy niezdolnych do służby.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 13 sierpnia 2010 r., bowiem jest to dzień wejścia w życie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, a zgodnie z art. 272 ustawy, w dniu wejścia w życie tej ustawy dotychczasowe przepisy wykonawcze regulujące kwestie wykazu chorób, z tytułu których funkcjonariuszowi Służby Więziennej przysługuje jednorazowe odszkodowanie, tracą moc obowiązującą.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r., Nr 65, poz. 597).

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje rozporządzenie.

Projekt rozporządzenia dotyczy funkcjonariuszy Służby Więziennej.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji.

Projekt rozporządzenia został przesłany w ramach konsultacji społecznych do: Forum Związków Zawodowych, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” oraz Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa. Wyniki konsultacji zostaną omówione po ich zakończeniu.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych.

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety samorządu terytorialnego. Nie spowoduje również konieczności wydatkowania dodatkowych środków z budżetu państwa.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Przedstawione w projekcie rozporządzenia rozwiązania prawne nie będą miały wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym także na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Wskazanie źródeł finansowania.

Koszty związane z wejściem w życie projektowanego rozporządzenia pokrywane będą z wydatków bieżących więziennictwa.

